

Użycie języka w dydaktyce uniwersyteckiej i badaniach naukowych

Florencja, wrzesień 2014

Obecnie w całej Europie daje się zauważyć rosnąca tendencja do użycia języka angielskiego jako języka dydaktyki i badań naukowych.

Tendencja ta jest silniejsza w naukach ścisłych niż w humanistycznych. W naukach ścisłych wzrasta się dążenie do prowadzenia polityki „tylko język angielski” w publikacjach naukowych oraz podczas konferencji międzynarodowych (a nawet krajowych – w sensie narodowych). W takich sytuacjach nie ma wątpliwości, że komunikacja międzynarodowa przebiega na korzyść języka angielskiego kosztem pozostałych języków.

Sytuacja jest podobna w naukach społecznych i humanistycznych. Wygląda na to, że w krajach nieanglojęzycznych dążenie, by być częścią międzynarodowej społeczności naukowej, wymusza użycie języka angielskiego, nie narodowego. Ta wzrastająca tendencja jest bardzo realnym zagrożeniem językowym, poznawczym i kulturowym. Język angielski nie jest neutralnym i uniwersalnym środkiem komunikacji. Jego dominacja, a nawet jego wyłączne użycie sprawia, że ważne tradycje, idee i metody rozwinięte w innych językach są ignorowane lub zapominane. Ponadto główny nurt różnych dyscyplin decydujący o tematach i zagadnieniach uważanych za najistotniejsze może łatwo zostać zdominowany przez osoby z krajów anglojęzycznych, co z kolei odzwierciedla się w finansowaniu nauki w innych krajach.

- EFNIL, stowarzyszenie głównych instytucji dotyczących oficjalnych języków różnych krajów europejskich, z głęboką troską obserwuje współczesną tendencję do używania języka angielskiego jako języka dydaktyki uniwersyteckiej w krajach nieanglojęzycznych. Tendencja do używania angielszczyzny w miejsce języków różnych krajów w badaniach naukowych i nauczaniu akademickim zmniejsza obszary użycia tych języków, spowalnia ich rozwój i w ten sposób zagraża zróżnicowaniu językowemu Europy, tak istotnemu dla różnorodności kulturowej i bogactwa naszego kontynentu.
- EFNIL w pełni uznaje praktyczną stronę używania języka angielskiego jako języka pomocniczego w komunikacji między uczonymi i studiującymi, którzy nie mają innego języka wspólnego. Wpływa to jednak ujemnie na użycie zredukowanego języka angielskiego jako dominującego lub jedyne języka nauczania i publikacji w odmiennym (niż angielski) otoczeniu językowym, co z kolei degradowuje te języki i powoduje ich stopniowe nieprzystosowanie do użycia w dyskursie naukowym. Nie

trzeba dodawać, że powoduje to dodatkowy wysiłek u nauczycieli i innych osób uczących, jak i u studentów, których kreatywność może zostać zahamowana.

- EFNIL uznaje zalety używania języka angielskiego jako międzynarodowego środka komunikacji, szczególnie w naukach ścisłych, w których nawet uproszczona forma angielszczyzny może być pomocna w tłumaczeniu innych międzynarodowych semiotycznych systemów komunikacji, takich jak wyrażenia matematyczne, tabele, wzory chemiczne i oznaczenia graficzne. Jednak nie można odstąpić od użycia innych języków – poza językiem angielskim – na tych polach, ponieważ wiąże się to z rozwijaniem w tych językach dyskursu naukowego na wysokim poziomie oraz z upowszechnianiem problemów naukowych wśród szerokiej publiczności.
- EFNIL apeluje do uczonych różnych krajów europejskich, by kultywowali dwujęzyczność zawodową, używając zarówno języka angielskiego, jak i swojego języka ojczystego w nauczaniu i publikacjach, szczególnie przy zwracaniu się do innych uczonych, studentów i szerokiej publiczności posługujących się tym samym językiem. W szczególności dotyczy to nauk humanistycznych i społecznych. W takich wypadkach uczeni powinni używać swojego języka ojczystego i dodatkowo języka właściwego dla ich obszaru badań. Nie ma potrzeby całkowitego eliminowania angielszczyzny, powinno się jednak rozważyć używanie tego języka jako drugiego w odniesieniu do pokazywania ważnych wynalazków i argumentów.
- EFNIL apeluje zatem do władz akademickich i politycznych w krajach nieanglojęzycznych, by jak najpoważniej zachęciły nauczycieli i studentów do stosowania języków narodowych w badaniach naukowych i dydaktyce.